

ရင်းမြစ်ကိုစဉ်းစားပါ

ရရှိလိုက်တဲ့ ဖြစ်ရပ်ကနေခပ်ခွာခွာနေပြီး သူ့ရဲ့သတင်းတည်နေရာ၊ မျှော်မှန်းချက်နှင့် ဆက်သွယ်ပေးပို့လိုက်တဲ့ အခြေအနေကို စုံစမ်းပါ။

ကျော်လွန်ပြီး ဖတ်ပါ၊ တွေးပါ

ခေါင်းစီးက ကလစ်ဖွင့်ကြည့်ရလောက်အောင် လက်မခံနိုင်ဖွယ်မဆီလျော်သာဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် အလုံးစုံသောဖြစ်ရပ် ကဘာများပါလဲ။

စာရေးသူကို စုံစမ်းပါ

စာရေးသူဘယ်သူလဲ ဆိုတာခပ်မြန်မြန် လိုက်လံရှာဖွေကြည့်ပါ။ သူတို့တွေဟာ ယုံကြည်ကိုးစားထိုက်ရဲ့လား။ တကယ်ပဲလား။

ပံ့ပိုးပေးနေသော ရင်းမြစ်များ

လင့်များကိုနှိပ်ကြည့်လိုက်ပါ။ ပေးလိုက်တဲ့သတင်း အချက်အလက်တွေက ဖြစ်ရပ်ကိုအမှန်တကယ် ပံ့ပိုးနေတာ ဟုတ်ရဲ့လားဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ပါ။

ရက်စွဲကို စစ်ပါ

ဖြစ်ခဲ့ပြီးသား ဖြစ်ရပ်ကို ပြန်ပို့စ်တင်တာမျိုး ဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် အဲ့ဒီသတင်းတွေက လက်ရှိ အခြေအနေနဲ့ကိုက်ညီတယ် လို့ မဆိုလိုနိုင်ပါဘူး။

စနောက်နေတာလား

သိပ်ပြီးတော့ ကိုးယွဲကားယားနိုင်နေတယ်ဆိုရင် အဲဒါကသရော်လှောင်ပြောင်ထားတာပါ။ သေချာအောင်လို့သတင်း အခြေတည်ရာနှင့် စာရေးသူကိုလေ့လာပါ။

ကိုယ်က ဘက်လိုက်နေသလား ဆန်းစစ်ပါ

ကိုယ့်ယုံကြည်မှုက ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်ခြင်းကို သက်ရောက်စေနိုင်တဲ့အတွက် ပြန်တွေးပါ။

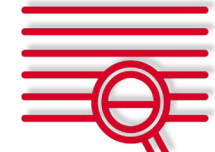
ကျွမ်းကျင်သူကို မေးမြန်းပါ

စာပေနဲ့စပ်သူနဲ့ ဆွေးနွေးပါ။ ဒါမှမဟုတ် အချက် အလက် မှန်ကန်ကြောင်း သတင်းအခြေတည်ရာ ဆိုဒ်တွေမှာ အကြံပြုတိုင်ပင်ပါ။

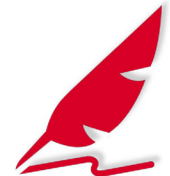
CONSIDER THE SOURCE

Click away from the story to investigate the site, its mission and its contact info.

READ BEYOND

Headlines can be outrageous in an effort to get clicks. What's the whole story?

CHECK THE AUTHOR

Do a quick search on the author. Are they credible? Are they real?

SUPPORTING SOURCES?

Click on those links. Determine if the info given actually supports the story.

CHECK THE DATE

Reposting old news stories doesn't mean they're relevant to current events.

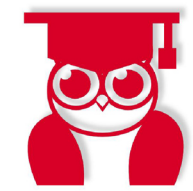
IS IT A JOKE?

If it is too outlandish, it might be satire. Research the site and author to be sure.

CHECK YOUR BIASES

Consider if your own beliefs could affect your judgement.

ASK THE EXPERTS

Ask a librarian, or consult a fact-checking site.